

Béla ebédután hanyatvetette magát az ágyon — barnárafestett kissé nyikorgó faágy ez, — a lábát az ágy végére vetette s immár fél órája egyhuzamban füttyüli, ismétli azt az idejétmúlt, négysoros kis dalocskát, amit három évvel ezelőtt a tengerparton hallott, amikor a mester négyüket ilyenidőtájt, későősszel, — a tengerpart holt idényekor — leküldte oda két hétre egy szálloda átfestésére. Éppen ebédnél jutott eszébe a dalocska, a néne ma jó krumplipaprikást főzött — „jól belaktunk, le a kalappal!” — s Bélának váratlanul eszébejutott ez a dal, bár, érdekes, már legalább egy esztendeje sehol sem hallotta és neki sem jutott sohasem eszébe. Ebédután a szobába ment, az ágyra vetette magát és füttyülni kezdte a dalt — „enni, aludni, heverészni, nem dolgozni, így már ki lehet bírni! Majdcsak visszük valamire!” — s közben megérkezett az egyik komája, megebédelt, aztán a szobába jött és motozott az ágya fölött és alatt (a szobában három ágy, egy asztal és három szék; hónapos szoba ez, ágyrajárók laknak és élnek itt, ami azt jelenti, hogy összes motyód az ágyad alá a kofferba és az ágyad fölé a fogasfélére rakhatod, az a te sarkod és ott bőségesen el is fér minden vackod, amid van), majd el is ment a koma, szótlan alak, elseje óta lakik itt, annak már két hete, s mégis csak azt lehetett megtudni tőle, hogy géplakatos és egy szerszámgépgyárban dolgozik s azonkívül még vagy húsz mondatot lehetett kicsikarni belőle; minden délután elmegy és csak jóeste tér haza, az ég tudja merre időzik, de nyilván nem az utcán, mert arra már hideg van; magának való alak és titokzatos és már az első napon is bezárta az ágy alatt pihenő fakofferját, nagy ToTo-lakat komorodik rajta. Kár, hogy elsején elment az Iván (ez a koma Iván helyébe jött a harmadik ágyra), valahová Szerbiába ment dolgozni, Krusevácra, vagy Kragujeváca, „a fene tudja, ezt a két várost mindig összekeverem”; Iván, Jankó (a másik ágy lakója) és Béla jól össze voltak hangolva, nem csoda, másfél évig együtt laktak és egyik se volt olyan magánakvaló buszma („de a szépszerelmét, elmegy ez a koma innen észnélkül, édesörömet, a maga jószántából, arra a fejemet adom, mert lesz rá gondom! lakatolgassa máshol aládját!”) s úgy öröm volt az élet s ha lányt hozott az

ember, akkor se volt semmi akadékoskodás vagy megnemértés, mindig rendjén volt minden, ez meg már az első éjszaka után, reggel azt mondta Jankónak: „Te nagyon hortyogsz, nem lehet aludni tőled és mindig ropogsz a dunyha alatt, tán rohad a beled? Jó lesz erről leszokni, mert nem lehet tőled aludni”. A Jankó azonban nem olyan fiú, akit ilyesmivel zavarba lehet hozni, éppen a lavór fölé hajolt, mosdott, tehát odabökte: „Uram, tessék különszobát bérelni a szállodában és dugjon vattát a fülébe, hogy ne hallatszon át a szomszéd szobából a zaj” és ekkor belefújt vízzel telt markába. A koma önszántából azóta se szólt semmit, még ma délután se, míg a kofferjában turkált, Béla pedig teljes tudóval fütyülte azt az idétlen dalocskát; nem szólt semmit, bár szemlátomást módfelett idegesítette a dal s hamarosan — mint minden délután — ma is elment, mégpedig — mint eddig is — át sem öltözve. Jankó jött haza legutoljára, a néne azt tette elébe enni, ami még megmaradt és ez kétségtelen hátrányt jelent; négy napja, amióta Béla nem dolgozik, mindig ő érkezik haza legutoljára s ha ez sokáig így megy...

— Hopp, hagyta abba a fütyülést Béla hirtelen, mert az ágyon fekve, az aránylag elég alacsony ablakon át, az udvar legmélyén fekvő szobából végiglátott az egész udvaron s az ide-oda császáló lakók, — micsoda galéria! — között egy szemüveges tömzsi embert látott kerékpárt tölni és egyre közeledni.

— Na végre, jön a mester! — mondta Béla a törölköző Jankónak. — Te mész valahova?

— Hát csak úgy ide-oda, — mondta Jankó, de jól látszott, hogy átöltözni készül; Béla gyorsan körülnézett, majd nyugodtan ismét hanyattfeküdt s fütyürészni kezdett. (Na, most nyugalom. Tudtam én azt, hogy el fog ő ide jönni. Tehát négy napot pihentünk. Négy napot kellett várni. Vagyis csak három napot, mert ez a negyedik. Megfizeted te ezt énnekem, annyi biztos, megfizeted te ezt a négy napot. Csak most nyugalom. Aha, már itt lépked a konyhában. A nénével beszél. Na, csak gyere).

Jankó az ingbe bújt éppen, a szobaajtóban szemüveges, kissé őszes, köpcös ember állt meg s Béla tökéletes meglepetéssel hagyta abba a fütyüt. — Gyűjjön beljebb mester, üljön le egy székre, — mondta Béla és fölült az ágyon (a fiúk pokróccal takaróznak, az ágy tehát bármikor is heverőül szolgálhat) és a lábát maga alá húzta.

— Csak éppen benéztem, nem maradok. Hát mit szólsz hozzá, hogy eljöttem? — kérdezte a mester és közben Jankóra nézett, kétszer is rápislantott (hogyan is kezdjem? mit lehetne most mondani? miért nem megy ki emez? meddig marad itt? hívjam inkább ki a

Bélát? mondjam meg kertelés nélkül? a fiú még majd beképzelt) s Béla ezt jól látta (na, most helyén legyen az eszem! csak nyugalom!), ezért csak ennyit mondott: — Semmit se szólok hozzá, — s cigarettát vett elő s a cigarettával komája felé intett: — Jankó, ez a mesterem, — itt viszont a mesterre mutatott, majd ismét megszólalt: — A Jankó velem lakik, mester. Ott alszik azon az ágyon, a maga háta mögött. Üljön egy kicsit idebb, mert öltözik, no és ott van neki a garderozája.

— Ja?! — heherészett a mester s odébb ült, az alkalmat kihasználta jobb hangulat teremtésére, mert ő jobb hangulatra vágyott, jó hangulatra volt szüksége, hogy elkezdhesse mondókáját, s mivel ezt a jó hangulatot vágyta, és sohasem volt képes a reális állapotot felmérni, úgy érezte, valóban kellő hangulat ez már, itt az alkalom, tehát nagyot csapott a térdére, húsos lába volt, nagyot csattant a csapás: — Hát akkor visszajössz, Bélám? — kérdezte és egy pillanatra Bélára nézett, de a fiút nagyon hanyagnak találta így az ágyon egykedvűen ülve és hirtelen nagy szükségét érezte, hogy tegyen valamit, hogy el legyen valamivel foglalva és a zsebeit kotorászta, a cigarettatárcát kereste, rögtön meg is találta, de csak tovább kutatta a zsebeit, hogy tovább legyen elfoglalva és csak akkor vette elő a cigarettatárcát, amikor már Béla megszólalt.

— Nem azért hagytam én ott, hogy visszamenjek, mester, — mondta Béla kezét összekulcsolva a hasán, fálnak dölve, mozdulatlanul, csak a tekintetével repdesve néha ide, néha oda.

— Nem azért, úgy-e? Hagyd a csudába, Bélám, felejtsük el, hát jól megvoltunk mi mindig, jól fizettelek benneteket, nem igaz? hát megesik a legjobb családban is az összecsapás nemigaz? és hát...

(Ha tudnád, mester, hogy most milyen csuszó-mászó vagy és ha lenne egy kis önérzeted, fölakasztanád magad. Na hadd lássuk csak, mit tudsz még mondani? Na látod ugye, hogy köllenek neked az emberek?! Tudtam én azt! Tíz emberrel dolgozol, lényegében te dolgozol a tíz emberrel, s mivel a törvény csak ötöt enged meg, apád is úzi az ipart s így kétszer öt ember tíz ember, tiszta sor, de mindenki tudja, hogy mindent te intézel, mert az öreg már alig megy és csak alvásra való. Mi csak meszeljük, festjük a mőzikat, szállodákat, üzleteket, folyosókat, az ég tudja mit még, finomabbnál finomabb dolgokat végzünk s ha az öreget felügyelőnek is küldöd a nyakunkra, ő csak leül egy székre s máris szüندikál, hortyog, alszik, a feje a mellén kókadozik, s amikor a kalap leesik a fejről, fölriad és csak szétsandít, látta-e valaki, s amikor úgy tetszik neki, hogy senki se néz arra, szép lassan, suttymban felemeli a kalapot. Mi meg csak fönt a magas létrákon összemó-

solygunk és füttyürészünk, mert jól tudjuk, hogy attól egy perc múlva ismét elalszik az öreg. Felügyelőt küldesz ránk és mindig jól megfizettél, de erről ne szólj, mert ez nem erény, ez kötelességed volt, ne keverd össze a szezont a fazonnal: mi mindig jól megdolgoztunk és ezért mindig jól meg kellett fizetned, de csakis az előbbi a lényeges. Látod milyen vagy, már megint érényednek akarod tüntetni azt, ami csak kötelességed, ez jellemző rád, na, mit tudsz még mondani? Csak ennyit? Ez semmi. Hát tényleg csak ennyit? És a többiről hallgatsz? Izzadjál egy kicsit. Nevelődjél. Tanuld meg színéről is nézni a világot. Tényleg hallgatni akarsz a többiről?)

— És mért kellett úgy lepiszkolni bennünket ott? Még rézseg embertől se hagyom, hogy úgy lepiszkoljon bennünket.

A mester körülnézett, hova dobja az elszívott cigarettát, a füstöt úgy fújta, hogy a szemébe szálljon s ekkor pislogott, hallgatott, mintha helyet keresne a csiknek s azért nem válaszol hirtelen, végre is Jankó elébe tett egy üres konzervdobozból hamutartóvá átalakított edénykét; hát persze, ide kellett kilyukadni, ez természetes, ezt várni lehetett, azért mégis lehet beszélni ezzel a gyerekekkel, bár végtelenül egykedvűnek látszik, de ez biztosan csak amolyan tettetés; ekkor hirtelen eszébe ötlött, hogy a fiú maga adta számára az ötletet: — Nem ura az ember mindig magának, pláne, ha megiszik egy-két pohár bort, hát olyankor azt el is kell nézni, nem akartalak én megbántani benneteket, ami volt, volt; felejtjük el, aztán reggel kezdjük meg a munkát...

... A mester egy reggel hármukat elvezette egy házba, Béla, Francik Jancsi és a sovány Kadosa batya, ők hárman voltak; Kadosa azért batya, mert a tíz segéd közül kilenc egészen fiatal, vagy most készülnek katonának, vagy épphogy leszereltek, Kadosa viszont harmincöt körül lehet, de a gyerekek éppúgy elhuncutkodtak vele, akár egymással s Kadosa ezt természetesnek tekinti, bár a korkülönbséget mindig éreztette, de csak ilyen formában: „na ereggy, majd a batya megcsinálja”. tehát saját magát nevezte batyának, azután a fiúk is így kezdték szólítgatni s ez rajta is maradt. A mester elvezette őket egy nagy házba, a harmadik emeletre, egy kis lakást kellett átfesteniök s útközben puiggatta a fiúkat: „Gyerekek, egy jóképű fiatalasszonynál pingáltok majd, a férje majdnem egész nap dolgozik, de vigyázzatok, hogy maradjon belőle valami a férjének is”, s a fiúk vihorásztak, bár tudták, hogy a mesternek mindig csak a szája jár, és ha malackodásról van szó, akkor valamennyiüket túl akarja licitáni s ezzel lassan meg is érkeztek s becsöngették a lakásba, egy harminc körüli fiatalasszony nyitott ajtót s a mester ráköszöntött: „Jóreggelt nagyságosasszony, talán kicsit korán jöttünk? Itt vannak az embereim...” s ekkor

ők beléptek s a Kadosa megállt egy pillanatra: „Szerbusz Maris!” — mondta a fiatalasszonynak, aki ekkor egy icipicit zavarba jött, de ezt csak az vette észre rajta, aki nagyon figyelte. „Hát te itt laksz, Maris?” — kérdezte Kadosa s lassan lerakta szerszámain, az asszony pedig csak annyit mondott: „Szerbusz. Itt”. Azután azt mondta, hogy azonnal jön s ekkor ők, mivel magukra maradtak, Kadosára pillantottak, aki megszólalt: „Na, ennél a nőnél lehet. Ha csak valami közbe nem jött azóta. Annakidején több mint egy évig följárt a Hid-utcai lakásomra. Meg máséra is”, a mester azonban rájuszólt, hogy, na gyereünk dologra. Két szoba, előszoba, fürdőszoba, kis folyosó, konyha és még egy-két kis mellékhelyiség munka volt és semmi érdekes nem történt, Kadosa néhány szót váltott a fiatalasszonnyal, akit férje, egy jóképű, tréfás fiatalemberben (délután, amikor a munkából hazajött, mindig a nyakukon lógott és egyre csak mesélgettek, nagyon érdekesen tudott mesélni a fiatalember, különben hivatalnokféle lehet) Mariskának szólított; egyéb említésre méltó dolog nem történt, legfeljebb, hogy a mester a megszokottnál sűrűbben nézett fel hozzájuk s minduntalan kérdezett valamit a nagyságosasszonytól s amikor már vagy ötödször jött, végtelenül komor volt, ám ők füttyültek rá, végezték a dolgukat s másfél nap alatt el is végezték. Sok szép csíkot húztak, kismillió árnyalatban, a falakat szép mintásra rólnizták, szolid, friss-szagúak voltak a szobák s a mester akkor éppen ott volt, amikor ők befejezték a munkát s motyójukat összeszededgették, kivittek a kis balkonra s ott rakosgatták, ki hátizsákba, ki csak egyszerű zsákba. Bekukkantottak a szobába, csak egészen véletlenül, az ablakon át, s látták a mestert, amint a faltól egy arasznyira hordja végesvépig a szemét, az orra szinte dörzsölte a falat s Jancsi még meg is jegyezte: „No, mit bogarász a vén vaksi!” s ezen nevettek, a mester ugyanis nagyon rövidlátó volt, ezért kellett oly közelről néznie a falat, a festést. A mester hamarosan ki is ment a szobából, alighanem egy másikba tért be, ők pedig vártak, majd együtt mennek, azután hallották is, hogy a háziasszonyt vezető szobáról-szobára, illetve helyiségről-helyiségre s elégedett hangon magyaráz, végül is ebbe a szobába nyitott be, amelyikben az előbb oly figyelmesen vizsgálta a falat, de ezalkalommal megállt az ajtóban, úgy is maradt s körülnézett s azonnal elkomolyodott, recsegő hangon szólt hátra: „Emberek! Gyertek csak ide!” s amikor ők oda mentek, a mester rájuk se nézve a fal felé integetve dörögte: „Hát ez meg miféle gané munka? Mi? Innen látom ott azt a hólyagot!” — s ekkor lerántotta a satyakját s a túlsó sarok felé, ahol a cserépkályha ragyog, embermagasságnyira a falhoz vágta, majd mikor a félpercnyi hallgatást megelégelte, felmordult: „Ki rólnizott itt?” — kérdezte, bár jómaga is nagyon jól tudta, hisz itt volt, ami-

kor e szobában Kadosa rólnizott, még beszéltek is erről; kérdésére azonban most senki sem felelt, Kadosa kilépett, a falhoz ment, megnézte: igen, a rólni a minta egy kis körét nem festette be egészen, hanem csak kis hólyagot hagyott. Kadosa most se szólt egy felet se, hanem csak kiment, fogta a motyóját, s amikor ezt Jancsi és Béla is látta, ők is megmarkolták a maguk cókmojkját, a gazda szerszámaikat kidobálták zsákjaikból s szó nélkül, köszönés nélkül végiglépkedtek a balkonon, a mester még mindig a szoba ajtajában állt a fiatalasszonnyal s utánuk szólt: „Hát csak menjetek!”, de ők erre se szóltak, hanem csak becsapták maguk után az ajtót. Még az utcán se szólt egyikük se semmit, csak amikor elváltak, akkor kérdezte Kadosa fölhúzott szemmel: „de mért jöttetek el ti is? nektek nem kellett volna eljőnnötök; de ők ketten csak jóéjszakát szóltak s hazafelé indultak (Francik még visszaszólt: „hahaha, csak úgy eljöttünk, mit izgat az téged?”) s Béla még aznap este találkozott az egyik kollegájukkal, akinek elmondta az esetet s ez a fiú se szólt rá semmit, csak másnap reggel eljött Bélához és akkor közölte vele, hogy még hárman otthagyták a mestert egy szó nélkül. Elég volt már. Béla azóta se mozdult ki a házból.

Jankó kabátot vett, ki-be járkált s megállt a mester és Béla között s megkérdezte: — Akkor ötkor biztosan jössz? — és kacintott egyet s Béla bólintott neki, erre Jankó még megtoldotta: — Majd megmondom az embernek, hogy várjon egy kicsit, ha nem érsz el, — Béla azonban még mindig mereven a falnak dölve szólt utána: — Hamar elintézzük mi ezt a mesterrel, aztán megyek én és megbeszélünk mindent azzal az emberrel, — aztán még várta, hogy Jankó behúzza maga mögött az ajtót és a mesterhez fordult: — Miért kellett úgy lepiszkolni bennünket? Hogy akar maga velünk dolgozni, ha csak úgy lepiszkol bennünket?

— Jól van, Bélám, én elismerem, nem jól tettem, nem kell azért most... én mondtam mindjárt nektek, hogy nem jól tettem azt, de veletek nem lehetett beszélni, mindjárt csak pakkoltatok, pedig...

— Nem kellett volna úgy lepiszkolni bennünket. Mert nekem nem muszáj magánál dolgoznom. Én dolgozhatok a szövetkezetben is. Amikor Szarajevóban katona voltam, volt nekem egy jó kis nőm, annak a bátyja is szobafestő, az is hívott és többet ígért, mint maga, egy hónapja sincs, hogy megint írt; nekem nem muszáj...

— Hát beszélhetünk mindenről, Bélám...

— Nem beszélhetünk. Mi tette magát olyan nagy legénynek, mikor mindenki tudja, hogy egy lépésre se lát rendesen. Nem látja az orrán a legyet.

A mester most mereven a fiúra nézett és egy ideig hallgatott, aztán az asztalra támaszkodott és az abroszt nézegette. (Ez itt, ez,

amit alighanem rosszul hímezték ide, nefelejts, vagy búzavirág akar lenni? Tán nefelejts. Elég apró. De mióta lett ilyen szemtelen ez a gyerek? Hallod-e, gyerek, láttam én már verebet a fán! Zöldfülű vagy te még, nem tudod mi fán terem a rigó és nem tudom, olvasol-e újságot és ha olvasol is, megérted-e, nyálás vagy te és nem tudod mi a politika és mi a gazdaság, és mi a konjunktúra, de különösen, hogy mitől szokott szorulni a kapca, s ha elolvasod is az újságban, hogy „az ország területén befejeztük a nagy befektetésű, számos kulcsobjektum építését”, akkor érted-e, hogy vége a nagy konjunktúrának, kőművesek, ácsok, asztalosok, szobafestők: hazafelé! s lesz itt szobafestő dögivel, gyerek, és alighanem kevesebb a munka; azért kell még most megfogni a dolog végét, amennyire csak lehet, és nem ülni ölbetett kézzel, mert ma még rengeteg munkát találok, azért kellesz, nem a szépszemedért, s ha majd kevés lesz a munka, köll a fenének tíz ember, vigyázz, gyerek, mert lehet még fölmondás és jó lesz nem ilyen egykedvűnek lenni. Adod még majd lejjebb is gyerek, ha nem érne aranyat a kezed, feléd se szagoltam volna, mint ahogy nem törődök veled, hogy Francik Jancsi elment, hát vigye a víz, ajaj, tán sirassam! Nem tudsz te még gyerek semmit, nézd csak, hogy a szövetkezeti szabók hogy állnak sorba a magánmestereknél, meg azok a szabók is, akik nem kapnak állást, vagy nem akarnak állást, sorbanállnak, hogy kapjanak egy kis munkát és viszik haza, háznál varrnak, hujhuj: zugipar! s bolond szabómester az, aki ma segédet tart, bár a törvény azt is előírja, hogy csak hány segédet tarthat, mit köteles fizetni — mind csipisz az! ha zugiparost csíp el a hatóság, nem mondja az meg, hogy melyik mestertől kapta a munkát, mert akkor füttyülhet és többet nem kap; inkább magára vállalja és van reménye másorra. Így is szokott lenni öcskös, nem csak az ibolya virágzik, hanem a beléndek is, én négy nap alatt most nem találtam másik szobafestőket, és te most nekem kellesz, minél előbb, rögtön kellesz, de vigyázz, mert holnap is új napra ébredünk, és lehet, hogy holnap már utcagyerekeket dobálhatnánk a szobafestőkkel, annyian lesznek, ezért jobb lenne, ha nem fintorognál, mert én nem könyörgök neked, én...)

— Jól van, Bélám, holnap gyere el, mindent megbeszélünk és megyünk dolgozni.

— Nézze mester, én a szövetkezetben is dolgozhatok...

— Gyere el és megbeszéljük.

— Csak azért mondom. Van munka a szövetkezetben is. Jancsi ott dolgozik már.

— Hát, gondold meg Bélám, — mondta a mester és fölállt, kifelé indult s közben mondatfoszlányokat ejtett el az úton — én a napokban számítok rád... azért is jöttem el...

— Én csak mondom. Hogy tudjuk mihez tartani magunkat. Mert nekem mindegy, hogy hol dolgozom...

Már Béla is kilépett az udvarra, a mester megmarkolta biciklijét.

Na így, lám, tudtam én, hogy eljön, — gondolta Béla kezét összekulcsolva mellén s a falnak dőlve, majd amikor érezte, hogy a fal a vékony pulloveron át ugyancsak hűti a hátát, az ajtófélfának dőlt s úgy nézte a népes udvart s ott elöl a kifelé igyekvő tömzsi mestert, amint kimért léptekkel tőlt a kerékpárját; hajhaj, de megizzadtál, öreg! tudom én azt, hogy úgyis visszamegyek hozzád dolgozni, tudom én azt nagyon jól, de egy kicsit téged is rendre kell szoktatni. Kellünk mi teneked, mert különben dugába dől a boltod. Mi kellünk. De te nem kellesz okvetlenül nekünk. És most mit csinálunk? Tudom én azt, hogy megint visszamegyek hozzád, tudtam én azt mindjárt, már akkor, amikor otthagytalak. Mert nézd csak, elmehetnék én a szobafestő szövetkezetbe is, de nem megyek, mert ott még kisebb a kereset. Kisebb a kereset, mert ott csak nyolc órát lehet dolgozni és nyolc óra alatt csak annyit lehet keresni, hogy lassacskán eltengődj. Na, tudod ezt te is nagyon jól, öreg, te vén róka vagy, de el is hiszem, hogy mégsem tudsz mire gondolni, mert már te is tapasztalhattad: sosem lehet tudni, éppen mi jut eszébe a magamfajta embernek. Meg azt is tudhatod, hogy nem a te szép szemedért dolgozok szívesebben tíz órát, mint nyolcat, hanem azért, mert kell a kereset. Nagy róka vagy öreg, de azért tudom, sohasem akarod megérteni, hogy sokszor az ember elmegy akárhova dolgozni, még ha feleannyit is keresne. Ha könnyebb világ lenne, öreg, bizonszent megmutatnám neked! De így hát visszamegyek hozzád. Holnap még nem, holnap majd hallgatok és majd holnapután reggel zsebretett kézzel beállítok...

Béla csak a levegőbe nézett és semmit se látott az udvaron, bár a ruháit a hosszú kötélről beszedő fiatalasszony többször is hosszasan feléje nézett a ruhakötél fölött, s a harmadik ajtónál a szőke lánnyal tárgyaló göndör fiú hangosan kérdezte: „ki az a fakír alak ott az ajtóban” és a lány csak heherészett; nem látta, hogy a mester is már régesrég eltűnt, nem látta a ki-be járókat, nem látott senkit, csak akkor rebtent fel, amikor az a vasgyúró gyerek körülugrálta a csatorna rácsos nyílásán maradt piszkot nyalogató kutyát s közben odakapott le-lecsúszó harisnyájához, majd faronbillentette a kutyát, hogy csak úgy nyekkent s vonítva iszkolt tova, s ekkor a gyerek keresztüliramodott az udvaron, be az egyik ajtón, s az ablaküveghez lapítva orrát figyelte, mi történik most már odakinn. De semmi se történt. Béla nézte azt a lapos kis kört az ablaküvegen: hahaha, ez a gyerek tán a tűzön se égne meg. („Egyszer azt mondtam neki: a vakmerő szépanyádat! Nem tudom, hogy tudod-e,

szép anyád van neked, gyerek! Megmondhatod neki, hogy én mondtam, te ördögfattyú! — és a gyerek kacsintott egyet és elszaladt, meg is mondta, és...” De pilóta mégse lesz belőled. Azt mondják, én is ilyen voltam. Anyám mondta sokszor. Anyám... Ilyen voltam.

És mivé lettem?

És te mivé leszel, gyerek? Láttad az előbb azt a tömzsi embert?

Te is megvívod majd naponta a harcod.

Nincs, nincs, már semmi sincs, már semmi se maradt a régi világból. A gyerekkorból. Anyám. Semmi se maradt semmiből.

Hejhaj, mindenki naponta megvívja a maga harcát.

Besötétedett.

No nézd csak, fúj a szél, uhuj, gyerünk be.

Hahaha! de beleizzadt a mester.

Élesen füttyürészni kezdett és belépett az udvari épület tizenegyes lakásának ajtaján.